

Andragoški center Republike Slovenije

Slovene Adult Education Centre

NOVIČKE

JANUAR 1996/1

- ▲ DOMA IN V SVETU ● Obisk na Štajerskem ● Usposabljanje svetovalcev in ocenjevalcev v UPZ ● Novi izobraževalni programi v središču za samostojno učenje
- Izobraževanje odraslih v Sloveniji 1995/96 ● Prenova izobraževalnih programov
- Izobraževanje žensk ● Metode in oblike spopolnjevanja in usposabljanja
- Organizacija LERN ali kako uspešno prodajamo izobraževalne storitve ▲ KOTIČEK JE VAŠ ● Tuji jeziki - nov izliv ▲ POSVETI, KONFERENCE ● Mednarodna konferenca na Cipru ● Mednarodna konferenca o pismenosti ● Strokovno v formalnem in neformalnem izobraževanju odraslih ● Izobraževanje odraslih in trg delovne sile
- ▲ PREBRALI SMO ZA VAS ● Kaj bomo morali odslej vedeti vsi ▲ PONUJAMO VAM ● Ovire v komunikaciji lahko premostimo ▲ NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so skupni informativni bilten za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo zboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

- Uporabniki in naročniki Novičk so lahko posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvenih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah).
- Z vsebinsko zasnowo predvidevamo, da bomo v Novičkah objavljali tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:
  - opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
  - razvojne, raziskovalne in druge programe in projekte;
  - sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnosti;
  - podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
  - sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
  - novosti v upravljanju in zakonodaji;
  - statistične podatke;
  - mnenja, stališča in predloge;
  - podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
  - podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
  - prikaze novih knjig, člankov ter didaktičnega in drugega gradiva ter novosti s knjižnega trga;
  - novosti iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.
- V Novičkah bomo objavljali kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske informacije.
- Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za stike s tujino izdamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku.
- Uporabniki prejemajo Novičke brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške za njihovo izdajanje poravnali iz javnih sredstev za izobraževanje odraslih.
- Novičke ureja in izdaja Informacijsko središče ACS. Odgovorni osebi: mag. Vida A. Mohorič Špolar - vodja Informacijskega središča, in Peter Monetti - urédnik Novičk.
- Naslov uredništva je: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 61000 Ljubljana, telefon: 061 446 482, faks: 061 445 881, elektronska pošta:

X.400: S=SAEC;OU=GUEST;PRMD=AC;ADMD=MAIL;C=SI

RFC-822: saec@guest.arnes.si

DECnet: STENAR::LJACRS

Zahvala

V decembru smo posamezniki, oddelki ali center v celoti prejeli veliko vaših novoletnih voščilnic. Na ACS tudi letos nismo pošiljali posebnih novoletnih voščilnic, temveč smo naše želje združili v novoletnem voščilu v decembrski številki Novičk. Ob toliko voščilih pa se želimo vsem zahvaliti za lepe želje za novo leto.

Zoran Jelenc, Olga Drofenik, Sonja Klemenčič, Vida A. Mohorčič Špolar, Maša Stavanja v imenu vseh sodelavcev ACS

DOMA IN V SVETU

Študijski krožki Obisk na Štajerskem

Letos smo začeli, kljub izredno neprijaznemu vremenu in zasneženemu cestišču obiskovati študijske krožke na Koroškem in Štajerskem. Pričakali so nas prijazni ljudje. Najprej smo obiskali Center za socialno delo v Radljah ob Dravi (vodja Darinka Kovše Ketliš); tam smo si ogledali razstavo z izvirnimi izdelki študijskega krožka Prazniki od adventa do božiča, ki deluje pod mentorstvom Marjane Sadar ter občudovati delo članov študijskega krožka. Slikanje na steklo in svilo, ki ga sooblikuj mentorica Brigithe Gosak.

Na Štajerskem smo se najprej ustavili v mariborski knjižnici, kjer potekata dva študijska krožka: Potujemo po Sloveniji in Zdravje iz narave. Oba krožka sooblikuje mentorica Regina Terzič. Člani prvega študijskega krožka pripravljajo izlet po Sloveniji in spoznavajo znamenitosti krajev, ki jih nameravajo obiskati, v drugem krožku pa skušajo ugotoviti vse možnosti za zdravo življenje, ki jim jih ponuja narava.

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije iz Podravja (vodja Metka Roksandič) z mentorico Marijo Erakovič in člani študijskega krožka Kako postati uspešen sindikalni zaupnik so nam predstavili načrt vodenja sestanka sindikalnih zaupnikov in nas prepričali, da bodo pri svojem delu uspešni.

Ljudska univerza v Celju izvaja dva študijska krožka, ki potekata v občini Laško, in sicēr: Turistična dejavnost na kmetiji ter Sakralni objekti v laški občini. Vodi in sooblikuje ju mentorica Jožica Krašovec. V okviru prvega študijskega krožka smo obiskali kmetijo, ki se je začela ukvarjati s turizmom, in po izkušnjah sodeč, bo to dobra turistična kmetija. Seznanili sva se tudi z nekaterimi etnološkimi značilnostmi tega območja, ki

so vezane na poročni obred - poročni kruh; ta je izredno lepo okrašen in tudi zelo okusen. Člani študijskega krožka, ki so preučevali sakralne objekte, so ugotovili, da so si zadali težko nalogo, saj je v laški občini kar 21 takšnih objektov, in preden bodo vse obiskali, raziskali in posneli, bo preteklo še veliko časa. Tega pa bo že ob prvih spomladanskih opravilih na polju čedalje manj. Obisk na Štajerskem smo končali v Celju s člani študijskega krožka Komunikacija v zdravstvu, ki ga sooblikuje mentorica Albina Šmigovc in organizira Alfabet, Štore (vodja Andreja Jelen Mernik), kjer so preučevali govorico telesa in pomembnost le-te pri delu z bolniki.

Obiskali smo le manjši del študijskih krožkov, ki potekajo trenutno po Sloveniji, in lahko rečemo, da smo s tem, kar smo videli zadovoljni. Obisk bomo nadaljevali in upamo, da bo naše zadovoljstvo še večje, ko bomo obiskali vse študijske krožke ter njihove vodje in mentorje, ki so letos prvič začeli delovati.

Mag. Slavica Černoša, ACS

Usposabljanje svetovalcev in ocenjevalcev v UPZ

V prvi polovici decembra smo na ACS organizirali usposabljanje za prvo skupino svetovalcev in ocenjevalcev v UPZ (ugotavljanje in potrjevanje znanja), ki bodo v prvih mesecih tega letošnjega leta zaorali ledino na tem področju.

Poskusno središče UPZ bo predvidoma začelo delovati v prvem trimesečju 1996; v prvi fazi se bodo udeležili procesa UPZ izključno kandidati za mentorje v študijskih krožkih in učitelje v programih usposabljanja za življenjsko uspešnost.

Svetovalci bodo spremljali kandidata ves čas poteka UPZ, svetovanje bo potekalo na različnih ravneh. Kandidatu bodo dajali strokovne nasvete, če bo potrebno, bodo posameznikom pomagali utrditi samozavest in spodbuditi motivacijo za nadaljnje izobraževanje. Pomagali jim bodo, da se bodo zavedali znanja, spretnosti in usposobljenosti, pridobljenih po neformalni poti kot npr. v pri delovnih izkušnjah, samostojnem učenju, učenju v neformalnih skupinah, ukvarjanju s konjički. Svetovalci bodo oblikovali dosje skupaj s kandidatom in v njem zbrali morebitna dokazila o poprejšnji usposobljenosti za nekatera dela ali naloge. Dosje sodi v okvir preverjanja znanja in je del ocenjevalnega procesa. Če znanje ne bo zadoščalo, bodo svetovalci priporočili dodatno usposabljanje.

Ocenjevalci bodo preverjali dokazila, odločali ali ta zadostujejo za pridobitev spričevala za določeno področje in raven. Če bodo presodili, da je potrebno dodatno preverjanje, bodo pripravili ustrezен načrt preverjanja, ki bo obsegal sodobne metode preverjanja in ocenjevanja.

Usposabljanje svetovalcev in ocenjevalcev na ACS je izpeljala Royal Society of Art iz Londona (RSA), ki se s tovrstno dejavnostjo ukvarja že približno 150 let in je ena treh največjih ustanov za preverjanje znanja in podeljevanje nazivov v Veliki Britaniji.

kako in kje so si jih pridobili, in da je preverjanje omogočeno vsakomur. Število prvih kandidatov (52), ki so jih preverjali v letu 1856, je leta 1992 naraslo na 1,2 miliona; ustanova, ki se s tem ukvarja, ima kar 8500 za to pooblaščenih središč. Znanje je mogoče preverjati iz 200 različnih predmetov.

Udeležence sta usposabljala Michael Sell in Kersten Schneider. Usposabljanje je trajalo teden dni. Poleg delavcev ACS, ki vodijo projekte ŠK, UZU in UPZ ali pa pri njih sodeljujejo, so se udeležili usposabljanja še predavatelji, ki vodijo usposabljanje mentorjev študijskih krožkov in učiteljev UZU. Proti koncu tega ali v začetku prihodnjega leta načrtuje ACS usposabljanje za vse tiste organizacije, ki se bodo prve včlanile v mrežo prihodnjih UPZ središč.

Nataša E. Jelenc, ACS

Novi izobraževalni programi v središču za samostojno učenje

Tokrat vam predstavljamo učne pakete o tem, kako se uspešneje učimo, avtorja Erica Jenseна.

SKRIVNOSTI UČENČEVEGA USPEHA (STUDENT SUCCES SECRETS, 1989, Barrons Educational series)

Knjiga je namenjena vsem, ki imajo težave pri učenju. Avtor - učitelj na izredno uspešni ameriški zasebni srednji šoli - na podlagi dolgoletne prakse razvija metode, ki pripomorejo učencem k boljšiem uspehom v šoli, k večji samozavesti in predvsem k spremembni mišljenja in zboljševanju podobe o samemu sebi. Pisana je v poljudnem jeziku, bogatem z zgledi, ilustracijami in nalogami za ocenjevanje svojega znanja. Knjigi sta priloženi tudi avdiokaseti, ki še poglobita snov, zajeto v knjigi.

Vsebina avdiokaset

Na kasetah nam avtor predstavi poglobljeno snov iz knjige, dobimo pa tudi veliko navodil, kako ravnati v takšnem ali drugačnem položaju. Prva kaseta se ukvarja s teoretično platjo, na podlagi zgledov prikaže snov, zajeto v knjigi, druga pa pove, kaj storiti v kakem položaju (v učilnici, opisuje odnos do učitelja, kako pravilno preveriti svoje znanje ...). Dodani sta še "poglavlji", kako se naučimo hitro in bolj uspešno brati, ter kako se uspešno učimo posameznih sklopov predmetov (jezik, matematika, znanstveni predmeti, tuji jezik).

UVOD V ALTERNATIVNE OBLIKE UČENJA (INTRODUCTION TO ACCELERATED LEARNING)

Učni komplet je sestavljen iz kratkega priročnika, ki obravnava zgodovino in opredelitev sugestopedije, superlearninga in drugih alternativnih metod učenja, ter iz treh avdiokaset.

Na kasetah predstavi avtor nekaj novejših pogledov na teorijo učenja (večina učenja poteka na nezavedni ravni...). Seznani nas s temelji alternativnega učenja, kjer odgovarja na vprašanja, kot so: kdo so avtorji teorije takšnega učenja, kako alternativno učenje (AU) deluje, katere so njegove tehnike. Pozornost nameni razlikam med tradicionalnim učenjem in učenjem ob uporabi alternativnih metod, poleg primerjave razlik izpelje tudi splošno primerjavo učinkovitosti ali uspešnosti obeh oblik učenja.

ALTERNATIVNO UČENJE II (ACCELERATED LEARNING II)

Avtor v knjigi in treh priloženih avdiokasetah namenja alternativno učenje vsem tistim, ki so te metode že spoznali in bi radi znanje poglobili.

Avdiokasete

Na kasetah so poleg Uvoda v alternativne oblike učenja pomembna še tale poglavja:

- Kako v praksi uporabiti AU
- V čem je bistvo pozitivnega razmišljanja
- Kako začeti učno uro AU
- Uporaba različnih medijev pri AU
- T.i. Passive review (ponavljanje z zaprtimi očmi, kjer ima pomembno vlogo vizualizacija ali miselnna predstava)
- Uporaba glasbe pri predavanjih
- Različne metode/tehnike govora pri AU
- Na koncu predstavi še metode, ki naj pripomorejo k temu, da učenci razvijejo in ohranijo raziskovalni duh.

OBLIKE UČENJA (LEARNING MODALITIES)

Vsebina programa

Kasete podrobno predstavijo različne tipe ljudi po njihovi zmožnosti za učenje. Avtor jih razdeli v tri glavne tipe učencev in dva podtipa:

1. vizualni,
2. avditivni,
3. kinestetični:
  - a) avdiokinestetični (AK)
  - b) videokinestetični (VK)

Pri tem opozarja, da predstavljajo večino učencev v ameriških srednjih šolah vizualni ljudje, in tem so tudi namenjeni preskusi znanja, predvsem pa razporeditev snovi in način pouka. Zaradi tega so ljudje, ki se učijo avditivno in kinestetično, zapostavljeni. Večinoma imajo slabši učni uspeh in jih zaradi tega obravnavajo kot manj sposobne.

Avtor nas zato opozori na vse posamezne tipe učencev opiše, njihove posebnosti in kako dojemajo svet. Nato predlaga napotke, kako poskrbeti, da ti učenci ne bodo več zapostavljeni. Pri tem nameni pozornost predvsem preverjanju znanja.

Vsebina priloženega zvezka seznanja z novimi neuporabljenimi učnimi metodami, na primer vizualizacijo, ki naj pomagajo pri drugih sposobnosti učenja (avditivnega, kinestetičnega). Vizualizaciji je posebej namenjen zvezek, ki teoretično obdela postopke, ki nas pripeljejo do razvijanja drugih načinov učenja (po navadi veliko učinkovitejših). Njegov še pomembnejši del pa obsega opis desetih korakov v praksi, ki vodijo k povečanju zmožnosti vizualizacije (primer: če namesto da gledamo TV, poslušamo radio, s tem razvijamo zmožnost vizualizacije).

V TRIDESETIH DNEH DO ŠTIRIC IN PETIC (30 DAYS TO Bs AND As)

Komplet je sicer namenjen učencem, ki obiskujejo srednjo šolo, vendar je uporaben tudi za odrasle, ki se želijo uspešno učiti. V bistvu obravnava podobno tematiko kot že prej omenjeni priročnik istega avtorja Skrivnosti učenčevega uspeha, le da je še bolj poglobljen. Je zelo prijetno oblikovan in obsega v eni mapi 4 knjižice, 6 kaset in dve dodatni kaseti. Priloženi so tudi posterji z različnimi gesli in mislimi; to naj bi učenca dodatno spodbujalo in mu povečalo samozavest.

Vsebine avdiokaset

Prva kasa opisuje metodo miselnih vzorcev. Razloži prednosti metode in zakaj je tako uspešna ter poda navodila za uspešno uporabo.

V drugem delu kasete predstavi avtor sedem korakov na poti do obvladanja spremnosti učenja. Obravnava predvsem problem motivacije in zbranosti. Opisuje metode, kako ti dve spremnosti spopolnit in s tem doseči večje uspehe v šoli. Dodano je še "poglavlje", kako spopolniti govorne sposobnosti.

Četrta kasa govori o izboljšanju spomina in predstavi načine, kako se pripravimo na preskus znanja.

Peta kasa opisuje metodo "kako hitreje do visokih ocen" in metode hitrega branja in razumevanja.

Šesta kasa obravnava strategijo in načino učenja matematike, tujih jezikov, znanstvenih predmetov...

Kaseta za mlade, ki predstavlja uvod, razloži, kaj so problemi, s katerimi se ubadamo v vsakdanjem življenju, kateri so veliki (priatelj je začel uživati mamila) in kateri majhni (nimam novih čevljev). Pove tudi, kašen prijem je treba uporabiti pri teh problemih, kako jih reševati. Druga stran kasete predstavi 30 formul za uveljavljanje pozitivnih življenjskih navad.

Poleg tega je v kompletu še kaseta za starše, kjer je razloženo, zakaj je učenje v programu organizirano tako kot je, kakšne so prednosti takega učenja in kako naj se ga lotimo, da pridobimo kar največ, ter nakaže, kaj lahko pričakujemo od otroka, ko bo predelal snov, zajeto v priročnikih.

Zadnji dve kaseti sta razvedrili. Prva je posneta z glasbo, ki pripomore k boljšemu učenju in sproščanju, druga pa je motivacijska kaseta (psycho-up in rap), in pomaga, da si pridobimo več zaupanja vase in v svoje zmožnosti.

STILI UČENJA V DEVETDESETIH (LEARNING STYLES of the 90s)

Učni komplet je sestavljen iz knjižice in treh avdiokaset.

Namenjen je predvsem učiteljem na srednjih šolah.

Avtor predstavi različne stile učenja z razčlenbo različnih tipov učencev. Predvsem obravnava t.i. problematične učence in predlaga zanje drugačno obravnavo. Učitelji naj tem učencem, namesto da jih kaznujejo in zapostavljajo, namenijo posebno pozornost, upoštevajo naj njihovo drugačnost. Avtor opredeli nekatere temeljne tipe učencev: osebe usmerjene v preteklost, tiste, ki žive v sedanjosti, in one, ki se ukvarjajo zgolj s prihodnostjo, razloži pojmom avditivnega, vizualnega in kinestetičnega učenca, predstavi tip deduktivnega in induktivnega učenca, tip takšnega, ki se uči ob primerjanjem, enakostjo, podobnostjo, učenca, ki se uči ob kršenju pravil in izjemah.

Boštjan Miha Jambrek

Izobraževanje odraslih v Sloveniji 1995/96 Ponudba programov

Podatke o programu izobraževanja smo zbirali s posebnim vprašalnikom, ki ga je sestavljalo 18 vprašanj. Večina jih je postavljeno tako, da smo odgovore izvajalcev lahko neposredno objavili v knjigi in na disketi, ki sta namenjeni uporabnikom ali morebitnim udeležencem programov. Nekaj vprašanj pa smo postavili na pobudo in za uporabo raziskovalcev. Posebej jih zanima vrsta programa za izobraževanje, oblika izpeljave, ali je program verificiran, in ali je pripravljen in primeren za prekvalifikacijo. Posameznike, ki izbirajo med možnostmi za učenje, zanimajo poleg verifikacije ali spričevala predvsem področje, kraj izvajanja, trajanje, čas, cena, vpisni pogoji in seveda vsebina. Poleg osebe za stike v posamezni organizaciji, ki jim lahko pomaga z informacijami o programu, bi udeležence prav gotovo zanimalo tudi, kdo bo program izpeljal. Zavedamo se, da je veliko teh podatkov, ki zanimajo posameznika, ko se odloča za obisk izobraževalnih programov, povezano s tekmovalnostjo na trgu, in organizacije so nam jih čedalje manj pripravljene zaupati. Zato smo zasnovali ponudbo programov tako, da so nekatere informacije združene v tako imenovane standardne programe, kjer se izgubijo posebnosti, bistvene informacije pa so kljub temu dostopne

vsem. Na primer: mnogi izvajalci pripravljajo program začetnega izobraževanja angleškega jezika. Imena takih programov so lahko zelo različna, recimo "tržno" zanimiva - tako, da zbudijo pozornost in pritegnejo udeležence. Tudi metode, ki jih uporabljajo posamezni izvajalci pri izpeljavi, so zelo različne. Velike razlike so lahko v trajanju programa, v ceni, nekateri izvajalci imajo program verificiran, drugi ne, in tako naprej. Za vse pa velja, da so namenjeni tistim odraslim, ki se angleškega jezika niso učili. V takem programu pa se bodo po različnih poteh in z različnimi metodami naučili osnovne slovnične kategorije, osnovno besedišče, spoznali elemente jezikovnih struktur in drugo. Vsak tak program, ki je po vsebini ustrezal prej naštetu in bil namenjen opisani ciljni skupini, smo uvrstili v standardni program Angleški jezik - začetni tečaj. Vsebino smo povzeli tako, da najbolj ustreza vsem zajetim programom.

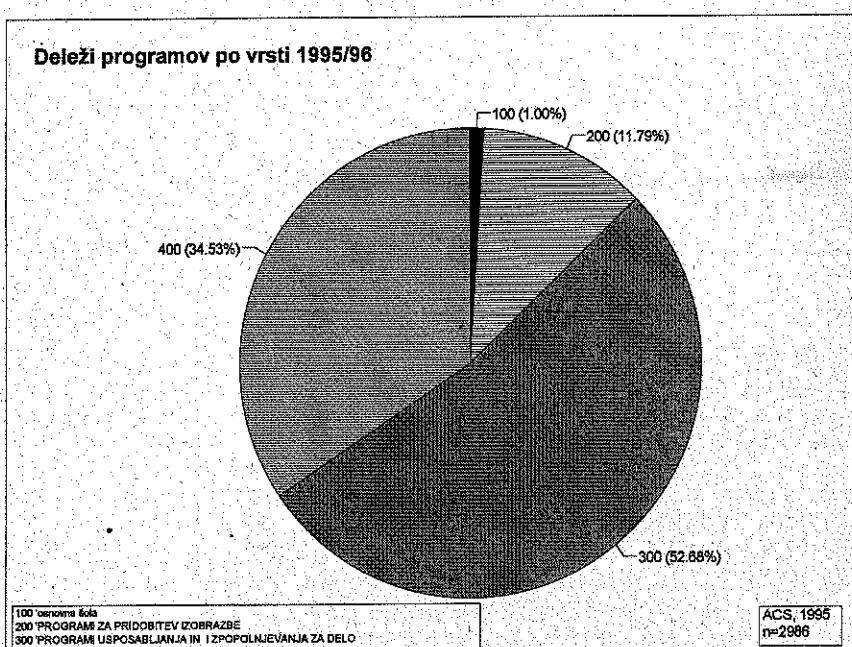
Tako smo letos sestavili 1192 standardnih programov. Za nekatera področja je bilo delo razmeroma lahko, marsikje pa smo bili v težavah. Posebno "nehvaležno" je bilo razvrščati programe, ki imajo pisano vsebino z enega tematskega področja (ali celo več), po ciljni skupini, želenih udeležencev in vpisnih pogojih zanje pa bi jih bilo logično uvrstiti na popolnoma drugo področje. Tako nastaja v opisih programov nekakšna neskladnost. Na primer: Računalništvo za menedžerje, Računovodstvo za neekonomiste, Komuniciranje v zunanjji trgovini in še bi lahko naštevali (to so samo tisti programi, pri katerih se problem kaže že v imenu). Očitno je, da se področje izobraževanja odraslih razvija, da nastajajo novi programi, in se pojavljajo novi izvajalci. Vedno več jih je, ki tudi v izobraževanju iščejo tržne niše in jih skušajo zapolniti ter tekmujejo med seboj z domiselnim poimenovanjem programov, prilagojenimi vsebinami, zelo natančno opredeljenimi ciljnimi skupinami, prilagodljivostjo izpeljave, navsezadnje tudi s ceno in kakovostjo. Vedno teže jih je spraviti v statistične "predalčke". Vse to so izsledki večletnega zbiranja podatkov, ki nam pomagajo oblikovati učinkovitejši, preglednejši in uporabnejši sistem zbiranja, razvrščanja, prikazovanja in obdelave podatkov v izobraževanju odraslih. Pri tem imamo v mislih in v delu tudi širanta vsebin in izvajalcev za to področje.

Kakšna je torej letosnja ponudba programov za izobraževanje in učenje odraslih? Predstavili bomo sestavo po vrsti programa, in opisali, koliko je verificiranih programov, koliko takšnih, ki so pripravljeni ali primerni za prekvalifikacijo, kako je z vpisnimi pogoji, preskusi znanja in sofinanciranjem.

Vrste programov smo razdelili v štiri sklope. Najprej smo uvrstili osnovno šolo za odrasle. Sledijo sklopi: programi za pridobitev izobrazbe in šest podskupin, nato usposabljanje in spopolnjevanje za delo in trinajst podskupin ter programi splošnega izobraževanja (splošnoizobraževalni programi) in štiri podskupine.

Spomnimo naj, da je v Sloveniji na voljo 30 programov, za vse tiste posameznike, ki želijo dokončati osnovno šolo. Ugotavljamo, da je v zadnjem pregledu ponudbe Izobraževanje odraslih v Sloveniji največ programov namenjeno usposabljanju in spopolnjevanju za delo, skupaj kar 1572, ali več kot polovica vseh objavljenih programov. Od teh je 351 ali več kot 22% pripravljeno za izpopolnjevanje za delo svoji stroki, (v celotni sestavi programov po vrsti pa imajo skoraj 12-odstotni delež), 19% jih je namenjeno spopolnjevanju za delo v drugih strokah. Pogosti so tudi programi, ki so jih izvajalci razvrstili v druge programe usposabljanja in spopolnjevanja. Našeli smo jih 248 ali skoraj 16%. Okrog 10-odstotni delež imajo programi usposabljanja in spopolnjevanja po zakonskih predpisih ter specializirani programi jezikovnega oziora

Deleži programov po vrsti 1995/96

računalniškega izobraževanja. Sledijo programi usposabljanja za delo na II. stopnji zahtevnosti (USO II - verificirani programi) - 5%, usposabljanje za delo na I. in II. stopnji zahtevnosti (neverificirani programi) - 2%, specializacije - tudi 2% in usposabljanje za delo na I. stopnji zahtevnosti (USO I - verificirani programi), teh smo našeli 21 ali dober 1. odstotek. Le redko najdemo posebej pripravljene programe pripravnštva in vpeljevanja v delo. Med programe usposabljanja in spopolnjevanja za delo smo uvrstili tudi 5 programov usposabljanja za sindikalno delo.

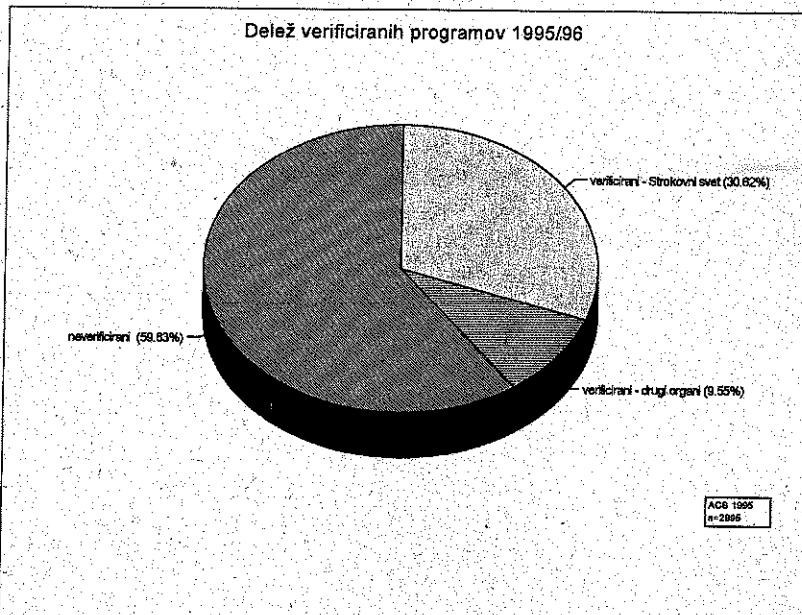
Skupini programov spopolnjevanja za delo sledi po obsegu skupina programov splošnega izobraževanja. Objavili smo jih 1031 ali 34,5% od vseh objavljenih programov. Med temi so najpogosteji splošni programi jezikovnega izobraževanja, saj je njihov delež v celoti vseh programov skoraj 16%, med programi splošnega izobraževanja pa 45%. (Izvajalci so nam prav za te programe poslali najpopolnejše podatke, zato so številni tudi standardni programi splošnega jezikovnega izobraževanja).

Skoraj 10% vseh ali 27% programov splošnega izobraževanja je drugih programov neformalnega splošnega izobraževanja, približno enako pa tudi programov računalniškega izobraževanja - seveda splošnega.

Objavili smo tudi 12 programov za državljanško in politično izobraževanje, ki so jih pripravili izvajalci za študijsko leto 1995/96.

Vseh verificiranih programov je 917. To so tisti, ki jih je sprejel in potrdil Strokovni svet RS za vzgojo in izobraževanje. Drugi pristojni organi (na primer ustrezno ministrstvo ali ustrezni organi v tujini) pa so verificirali 286 programov. V celotni ponudbi imamo 1792 ali skoraj 60% neverificiranih programov izobraževanja za odrasle.

Delež verificiranih programov 1995/96

Če je za 30% programov mogoče dobiti čisto pravo spričevalo, pa poglejmo, koliko je takšnih, ki so posebej pripravljeni za prekvalifikacijo. To je dosežek izobraževalne dejavnosti, ki omogoča delavcu, da si pridobi znanje, spretnosti in sposobnosti z drugega poklicnega področja. Prekvalifikacija daje usposobljenost za delo v novem poklicu." (Iz vprašalnika Podatki o programu izobraževanja). Izvajalci so jih postali 256 ali le dobrih 8%. Ugotovili pa so, da bi bilo nadaljnjih 587 programov takih, ki bi bili tudi primerni za prekvalifikacijo, čeprav niso za to posebej pripravljeni.

Ustavimo se še ob vpisnih pogojih, ki jih morajo izpolnjevati udeleženci za vpis v posamezen program. Brez izpolnjevanja pogojev, kot so poprejšnja formalno pridobljena izobrazba na različnih stopnjah (od 6 razredov osnovne šole do visoke šole), znanje tujih jezikov, delovne izkušnje, psihofizične lastnosti, starost in drugo, se je mogoče vpisati v 924 programov. Za vse druge (2074) je treba izpolnjevati določene pogoje, ki se pri različnih izvajalcih za enak ali podoben program, razlikujejo.

Na koncu 2005 izobraževalnih programov pa izvajalci tudi preverjajo in ocenjujejo pridobljeno znanje udeležencev. Nazadnje, a nič manj pomembno, naj omenimo še, da je v letu 1995/96 tudi 577 ali 19% izobraževalnih programov za odrasle, ki jih sofinanira Republiški zavod za zaposlovanje. S tem pomaga udeležencem do novega uporabnega znanja, izvajalcem pa olajšuje izpeljavo dela njihovih programov.

Barbara Krajnc, ACS

Prenova izobraževalnih programov

Novica o imenovanju Nacionalnega kurikularnega sveta sploh ni več novica, saj so o njej poročala že javna občila. In vendar kljub temu ne bo odveč, če o tem spregovorimo še nekaj besed.

Kot je bilo zapisano v vabilu na seminar Razvoj nacionalnega kurikula, se Slovenija pridružuje "državam, ki so na novo oblikovali sistemsko rešitev na področju edukacije. Pripravljena je Bela knjiga o vzgoji in izobraževanju v Republiki Sloveniji, v kateri so predstavljene konceptualne rešitve za novo sistemsko zakonodajo, ki so plod konsenza številnih strokovnjakov in strokovnjakinj z različnih disciplinarnih področij in različnih teoretskih usmeritev. Nova zakonodaja, ki opredeljuje strukturo, organizacijo ter načine financiranja in upravljanja vrtcev, osnovne šole, gimnazij, poklicnega in strokovnega izobraževanja ter izobraževanja odraslih, je pred tretjim branjem v Državnem zboru". In naprej: "Poleg sistemskih rešitev želimo prenoviti tudi programsko zasnovo, predmetnike in učne načrte, načine preverjanja in ocenjevanja. Sodimo, da moramo opraviti vsebinsko prenovo tako zaradi novih spoznanj na področju edukacije, razvoja posameznih strok, številnih družbenih sprememb, ki vplivajo na sistem edukacije, kot tudi naše želje, da bi bilo področje edukacije v naši državi primerljivo s sistemi drugih držav." Za izpeljavo te zahtevne naloge je Ministrstvo za šolstvo in šport predvidelo imenovanje področnih, predmetnih in programskih kurikularnih komisij.

Vlada Republike Slovenije je 9. novembra 1995 imenovala Nacionalni kurikularni svet, in mu naložila strokovno pripravo in vodenje kurikularne prenove vrtcev, osnovnih šol, gimnazij, poklicnega izobraževanja in izobraževanja odraslih. Imenovala je predsednika, strokovno tajnico in štiriindvajset članov in članic. Devet članov je imenovanih s področja edukacije, pet jih prihaja s posameznih področij izobraževanja (predšolska vzgoja, osnovna šola, gimnazija, poklicno in strokovno izobraževanje in izobraževanje odraslih), osem članov je s posameznimi predmetnimi področji. Po funkciji so na seje sveta vabljeni tudi predsedniki in predsednice strokovnih svetov in predstavniki oziroma predstavnica Ministrstva za šolstvo in šport.

Kot razberemo iz sklepa o imenovanju, so naloge Nacionalnega kurikularnega sveta tele:

- oblikovanje splošnih in skupnih ciljev kurikularne prenove vrtcev, osnovne šole, gimnazij, strokovnih in poklicnih šol ter izobraževanja odraslih,
- oblikovanje metodoloških okvirov kurikularne prenove,
- opredeljevanje in sprejemanje termskega plana in dinamike kurikularne prenove,
- usklajevanje dela kurikularnih komisij in predlaganje rešitev strokovnim svetom po postopku, kot ga bo določil zakon o organizaciji in financirjanju vzgoje in izobraževanja,
- sprejemanje letnega programa dela,
- imenovanje članov in članic področnih in predmetnih kurikularnih komisij.

Nacionalni kurikularni svet je torej imenovan. Imenovane so tudi področne komisije za vrtce, osnovno šolo, gimnazije in poklicno izobraževanje. Pričakujemo, da bo Nacionalni kurikularni svet imenoval člane področne komisije za izobraževanje odraslih na naslednji seji. Potem pričakujemo še imenovanje predmetnih oziroma programskih kurikularnih komisij in študijskih skupin.

Kako bo delo potekalo, je zdaj na začetku, težko napovedati. Za celotno prenovo sta predvideni dve leti. Ali je tak časovni horizont preoptimističen, bo pokazal čas. Gotovo pa je, da je uspešno delo odvisno od strokovne podpore bodisi vladnih institucij, bodisi strokovne javnosti. Kako doseči podporo strokovne javnosti, kako pritegniti k delu izvajalce in poznavalce, pa je prav gotovo ena izmed temeljnih strateških nalog, ki čaka Nacionalni kurikularni svet. Pa ne samo svet, tudi snovalce te prenove.

Mag. Vida A. Mohorčič Špolar, ACS

Okrogle mize Metode in oblike spopolnjevanja in usposabljanja

Raziskovalna enota pri Visoki šoli za notranje zadeve je 21. 12. 1995 priredila okroglo mizo. Predstavljeni so bili izsledki raziskovalne naloge, ki sta jo opravila mag. Mélita Djurić in mag. Gorazd Meško. Raziskavo so opravili zato, da bi izboljšali izobraževanje v okviru Ministrstva za notranje zadeve (MNZ). Avtorja sta raziskovala in ugotavljala, kako poteka načrtovanje izobraževanja, ugotavljanje potreb po izobraževanju, oblikovanje programov ter koliko so organizatorji in izvajalci seznanjeni in usposobljeni za uporabo sodobnih pedagoško-andragoških metod pri učenju. Vse to se kaže v vrednotenju izobraževalnih učinkov, kjer naj bi bili merili uspeha boljše in bolj strokovno delo ter visoka motiviranost po nadalnjem spopolnjevanju vsakega udeleženca. Pri zbiranju podatkov je bilo ugotovljeno največ težav v postopkih vrednotenja programov, saj podatki niso bili zbrani enotno. Pokazalo se je, da izvajalci, organizatorji in udeleženci izobraževalnih oblik različno vrednotijo dosežke. V okviru MNZ poteka na vseh področjih in ravneh dejavnosti celá vrsta izobraževalnih dejavnosti. Da bi bila izobraževalna dejavnost učinkovitejša, so se lotili analize dozdajšnjega izobraževanja na vzorcu devetih programov.

V raziskavi so ugotavljali ustreznost dozdajšnje organizacije, vsebine programov, motiviranosti udeležencev za spopolnjevanje, ustreznost "predavateljev", uporabo sodobnih metod in spoštovanje andragoških načel ter načine vrednotenja - evalvacije sistema izobraževanja.

Po predstavitvi ugotovitev raziskave je potekala razprava. Obogatili so jo strokovnjaki, ki so sodelovali pri izpeljavi programov, in posebej povabljeni gostje, ki imajo izkušnje z izobraževanjem odraslih. Kritično, vendar objektivno in trezno so ocenili dozdajšnji način izobraževanja. Ob tem, da se spreminjajo vloga, pomen in zahteve po novem znanju delavcev znotraj celotnega MNZ-ja, je pri prenovi vsebin bistvenega pomena

oblikovanje pravih ciljev. Morda bo to pomenilo celo zmanjšanje obsega izobraževanja in skrčitev števila programov? Udeleženci okroglo mize smo se zavedali predvsem tega, da so temelj sprememb jasno in natančno postavljeni cilji izobraževanja. To bo začitalo novo vlogo in razmerja vsem, ki sodelujejo v izobraževanju: od načrtovalcev do udeležencev. Uresničevati se bodo začela načela "organizacije, kjer se uči". Udeleženci programov s strokovnim funkcionalnim znanjem in "predavateljsko" izpeljavo bodo v izobraževalnih procesih ob aktivnem delu usmerjeni k odkrivanju svojih zmožnosti in razvojnih prednosti. Izobraževanje naj bi postalo vse bolj mesto bogatenja strokovne in osebnostne rasti ter oblikovanja tisthih zmožnosti, ki zagotavljajo posamezniku samostojno in odgovorno delo. Okrogla miza je potekala v izredno odkritem in konstruktivnem ozračju. Povedano je bilo veliko zanimivega. Ob koncu razprave so se obrisi novega koncepta kar sami ponujali. Za sodelavce iz Oddelka za izobraževanje v Upravi za kadre pomeni tako temeljita prenova veliko trtega in vztrajnega dela. Sodelavci Andragoškega centra jim pri tem želimo veliko uspehov in sodelovanja.

Iz razprav in sklepov povzela Maša Stavanja, ACS

S konference Reconnecting with your Customers Organizacija LERN ali kako uspešno prodajamo izobraževalne storitve

Tudi v izobraževanju odraslih se je treba preživeti. S tem vprašanjem se vsak dan ukvarjajo izobraževalci, ki ponujajo svoje storitve na izobraževalnem trgu. Kaj storiti, da bodo vaši izobraževalni programi privlačnejši, vaša predstavitev uspešnejša? Na to in še marsikaj so skušali odgovoriti na konferenci organizacije LERN, ki je potekala od 7. do 9. decembra lani v San Antoniju, v Teksasu. Udeležilo se je je okrog 600 udeležencev iz vseh ameriških držav in nekaj posameznikov iz Kanade, Anglije, Bermudov, Honkonga, Nove Zelandije in Slovenije. Udeležba iz tako "eksotične" dežele, kot je Slovenija, je bila deležna posebne predstavitev: kot se je izkazalo pozneje, je bilo to prav potrebno, saj večina udeležencev, ki sem jih spoznala, o naši državi ni imela prave geografske predstave. Vsi, brez izjeme pa so bili izredno ljubezni in odprt, tako da jim te pomanjkljivosti res ni bilo mogoče zameriti.

LERN (The Learning Resources Network), ki priredi takšno konferenco vsako leto, je organizacija, ki združuje okrog 4000 članov (organizacij in posameznikov) po vsej Ameriki, nekaj malega pa tudi drugje. Njeno temeljno poslanstvo je pridobivanje in posredovanje informacij, večidel iz trženja (marketinga) in svetovanja izobraževalnim organizacijam. Poleg tega izdaja glasila (Lifelong Learning Today, Course Trends, Marketing Continuing Education) in številne publikacije ter ponuja izobraževalne programe iz trženja. Ima obsežno bazo podatkov, kjer so dosegljive tudi njihove publikacije. Združenje LERN je Andragoškemu centru omogočilo brezplačno udeležbo na konferenci, enoletno pridruženo članstvo v LERNu in s tem redno pošiljanje glasil

ter po Internetu dostop do njegove baze podatkov. Že kmalu pa bodo obogatili našo knjižnico kar z nekaj svojimi publikacijami.

Organizacijsko je bila konferenca prav zanimiva, zelo malo je bilo plenarnih srečanj, delo je potekalo večinoma v skupinah. Izbirati je bilo mogoče kar med devetimi skupinami, katerih delo je potekalo sočasno, tako da sem se kar težko odločala, čemu bi dala prednost. Poleg te bogate ponudbe je bila ves čas konference odprta "dvorana učenja", kjer je bilo razstavljeni vse mogoče gradivo in posterji, prodajali so publikacije, predvajali videofilm, lahko smo si si ogledali diapositive z najbolj uspešnimi reklamnimi brošurami preteklega leta, pogledali v LERN-ovo bazo podatkov, s pomočjo organizatorjev pa se je vsak lahko dogovoril za zmenek s katerim od udeležencev in se umaknil v enega od kotičkov, ki so bili temu namenjeni. Žal so bili odmori za tako bogat "sejem informacij" zmeraj prekratki. Želela sem tudi predstaviti našo Borzo znanja na videokaseti, kajti zanimanje ljudi je bilo precejšnje, ampak to žal ni bilo mogoče zaradi tehnične neuskajenosti kasete z ameriškimi napravami.

Vsebinska ponudba pa je bila usklajena s tamkajšnjimi razmerami. Izrazito tržno usmerjenost narekuje zlasti huda tekmovalnost na izobraževalnem trgu. Izobraževalci so prisiljeni neprestano iskatи nove poti, da bi si pridobili, zlasti pa obdržali stranke. Propaganda je, gledana z očmi evropskega človeka, včasih že na meji dobrega okusa. Druga tako značilnost je, da namenijo precej pozornosti tržnim raziskavam. Ne gre za velike projekte, vsaka organizacija zase sistematično ugotavlja, kaj je tisto, kar je pripomoglo k večjemu vpisu v izobraževalne programe, ozioroma kaj ji je prineslo večji dobiček; morda je to drugače oblikovana brošura, drugače usposobljeno osebje, drugačna distribucija propagandnega gradiva, spremenjen urnik tečajev itn. Svoje ugotovitve sporocijo LERN-u, ta jih vnese v svojo bazo podatkov in da na voljo članom. Nekoliko pa preseneča, da svojih ugotovitev in novih zamisli ne skrivajo pred konkurenco (v svojih glasilih npr. LERN objavlja zamisli za nove tečaje, ki so se izkazali kot posebno dobro obiskani). Prepričana sem, da to ni naključje ali naivnost. Očitno menijo, da se med seboj lahko bogatijo, vkljub temu da je tekmovalnost precejšnja. Morda bi kazalo tudi pri nas malo razmisli o tem in privzeti nekaj njihove pozitivne usmerjenosti ter se znebiti miselnosti, da nam tekmeči samo škodijo. Kot zanimivost naj povem, da je bila ena od vzorednih skupin zmeraj razpravljalnska skupina z naslovom Vroča izbira. Cilj te skupine je bil, da udeleženci prinesejo nove zamisli, jih predstavijo drugim in se hkrati obogatijo z idejami drugih. Ustvarjalnost, usmerjenost naprej, v iskanje novega in izrazita pragmatičnost je bila na vsakem koraku očitna.

To je razvidno že iz naslovov tem, ki so bile predstavljene po skupinah. Naj jih navedem le nekaj:

- kako poiščemo ustrezen trg;
- kako predstavimo svojo organizacijo;
- kako se pripravimo na srečanje s stranko;
- kako ponudimo svoje storitve podjetjem;
- načrtovanje oglaševanja v medijih;
- kako lahko uporabljamo radio za predstavitev;
- kako opišemo tečaj;
- kako oblikujemo brošuro;

- najboljše ideje za brošure;
- kako in kdaj pošiljamo reklamno gradivo;
- kako ugotovimo, kako uspešne so naše brošure;
- kako poživimo učno okolje;
- kako si pripravimo bazo podatkov o strankah;
- kako obravnavamo stranko itn.

Množica nasvetov, ki so nam jih podali različni strokovnjaki, je temeljila predvsem na izkušnjah, pogosto njihovih, zato so bili toliko bolj prepričljivi; to je nedvomno pripomoglo h kakovosti konference, četudi na njej niso bila navzoča velika imena in je bilo le malo strokovne teorije.

V prihodnji številki Novičk boste zvedeli nekoliko več o LERN-ovi bazi podatkov in programih usposabljanja te organizacije. Če pa se vam ne mudi preveč, lahko odidete naslednje leto v Chicago; tam bo od 5. do 7. decembra zopet potekala letna konferenca.

Irena Benedik, ACS

KOTIČEK JE VAŠ

Tuji jeziki - nov izziv

Za pojmom jezikovno izobraževanje odraslih se skriva zelo pisana in veliko širša ciljna skupina, kot se mogoče zdi na prvi pogled. Pri taki razplastnosti pa se zmeraj pojavi tudi vprašanje, kako ob vsej tej različnosti doseči kakovostno in enako raven jezikovnega znanja. Načinov in poti je zagotovo več.

V Dobi usmerimo vsakega novega udeleženca v skupino na podlagi uvrstitevenega preskusa in osebnega pogovora. Tako skušamo doseči visoko stopnjo homogenosti skupine, ne le na podlagi poprejšnjega znanja, temveč tudi na podlagi pričakovanj udeležencev. Natančno določene standarde za posamezne stopnje lahko namreč udeleženci dosežejo po zelo različnih poteh, ki so odvisne od osebnostnih tipov ljudi v skupini. Ravno skupina pa je tudi tista, ki nam nato narekuje izbor predavatelja. Tako v Dobi poleg samih programov temeljito spremljamo in vrednotimo tudi predavatelje. Poznavanje njihovih osebnih značilnosti in njihovega načina dela ter skrben izbor, v kateri skupini bodo poučevali, sta enako ali še bolj pomembna kot homogenost same skupine.

Za doseganje kakovosti pridobljenega znanja pa je pomembno tudi spremljanje napredovanja udeležencev. Udeleženci lahko svoje napredovanje in količino pridobljenega znanja spremljajo vizualno ob plakatih, ki jih predavatelj dopoljuje, kot se dopoljuje tudi njihovo znanje. Zakaj smo se odločili za tak način? Udeleženci lahko ob plakatu postojijo kadar koli, razmisljijo o tem, kar že znajo, kaj in koliko

snovi je še pred njimi, v mislih preletijo poglavite slovnične strukture, besedje in tako na hitro preverijo svoje znanje. Ko smo začeli uporabljati plakate za spremljanje napredovanja znanja v skupini, smo upali, da bo to pripomoglo k doseganju ciljev skupine. In izkazalo se je, da uporaba plakatov celo presega naša pričakovanja. Udeleženci so v anketah zapisali, da jih plakati ves čas izobraževanja spodbujajo k še temeljitejšemu delu, jih motivirajo in skorajda podzavestno ženejo h končnemu cilju in nato kaki novi izobraževalni oblici naproti. In če to pripomore, da odrasel človek pridobi dovolj samozavesti, se zave svojih sposobnosti, možnosti in sprejme odgovornost za svoje izobraževanje, potem mislim, da smo lahko z doseženim upravičeno zadovoljni.

Zelo na kratko sem preletela le nekaj sestavin, ki smo jih pri nas vpeljali in ki nam utirajo pot pri doseganju kakovostnega jezikovnega izobraževanja odraslih, in upam si trditi, da uspešno. Ne trdim pa, da uspešno ne more biti še uspešnejše. To pa je že nov izziv.

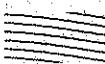
Irena Amič, DOBA

POSVETI, KONFERENCE

Mednarodna konferanca na Cipru Izobraževanje staršev

Andragoško društvo s Cipra (Cyprus Adult Education Association) vabi na Mednarodno konferenco o izobraževanju staršev (parent education), ki bo potekala od 7. do 10. marca letos v Nikoziji.

Prijave pošljite na naslov: Klitos Symeonides, President Cyprus Adult Education Association, P.O.Box 4019, Nicosia, Cyprus, tel. 00 3572 484960, 00 3572 302875; faks 00 3572 486714 ali 00 3572 365322. Na tem naslovu dobite tudi več podatkov o konferenci.

Mednarodna konferenca o pismenosti

Philadelphia, 12.-15. marec 1996

Na konferenci bodo obravnavali te vidike pismenosti: poklicni razvoj, razvoj in politika načrtovanja, razvoj poteka izobraževanja, vidiki politike, programi na delovnem mestu, medgeneracijski programi, raziskovalne in razvojne mreže, sodelovanje in mobilizacija ter izobraževanje na daljavo in tehnologija izobraževanja na daljavo.

Konferenco bo priredil Mednarodni inštitut za pismenost pri pensilvanski univerzi (International Literacy Institute, University of Pennsylvania). Več podatkov o konferenci in tudi kopijo prijavnice lahko dobite na Andragoškem centru Slovenije.

Mednarodna eksperarna konferenca Strokovno v formalnem in neformalnem izobraževanju odraslih in nadaljevalnem izobraževanju

Leuven, 18.-20. septembra 1996

Konferenca se bo osredotočila na prikaz, položaj in ustanovitev strokovnega v vsem izobraževanju odraslih in nadaljevalnem izobraževanju na političnem, družbenem, kulturnem, družinskem področju, izobraževanju v lokalni skupnosti ter delovnih/poklicnih dejavnostih in organizacijah.

Informacije dobite na naslovu: Marc Vlecken, Department of Social and Family Pedagogy, Catholic University of Nijmegen, Vesaliusstraat 2, B-3000 Leuven; faks 0032 16 316211, E-mail: marc.vlecken@ped.kuleuven.ac.be

Raziskovalno omrežje ESREA
Izobraževanje odraslih in trg delovne sile
Obvestilo o letošnjem seminarju

Letošnji seminar, tretji po vrsti, bo potekal na Univerzi v Leedsu v Veliki Britaniji od 29. marca do 1. aprila 1996. Vabljeni so vsi, ki so že sodelovali na prejšnjih seminarjih in tudi novi udeleženci.

Prijave sprejema Henning Salling Olesen, University of Roskilde, P. O. Box 260, DK-4000 Roskilde; faks: 0045 46754026; E-mail: Henning@snow.ruc.dk

PREBRALI SMO ZA VAS

Kaj bomo odslej morali vedeti vsi
Ron Gross, Lifelong Learning Today, oktober 1995

Ron Gross v oktobrski številki časnika Lifelong Learning Today vabi bralice, naj naslednja dva meseca premišljajojo o vprašanju: Kakšno znanje, sposobnosti, razumevanje in spretnosti bom potreboval/a v 21. stoletju? Na poslana mnenja bo odgovoril vsakemu, povzetke pa bo kasneje objavil.

Svoje večmesečno razmišljanje o tem vprašanju je končal s prikazom devetih področij; na vsakem od teh pomeni večje znanje tudi boljšo kakovost življenja, boljše delo in moč za uravnavanje lastne prihodnosti.

1. Zdravje

To področje je vzorčni primer za vsa druga področja, s katerim pokažemo, kako lahko kombiniramo nove potrebe z novimi možnostmi. Minil je čas, ko smo čakali, da zbolimo, in šele potem odšli k zdravniku, da bi nas ozdravil. Zavedamo se, da moramo skrbeti za svoje telesno in duševno zdravje sami. Sočasno pa se je razvilo že tudi novo znanje, ki nam omogoča, da razumemmo in tudi storimo vse, kar je potrebno za preprečevanje bolezni in za čim boljšo zdravstveno počutje. Znanje je dostopno vsakemu, od tistih, ki so izobražujejo po programih temeljnega izobraževanja, do uspešnih starejših vodil (menadžerjev).

2. Informacije/komunikacije

Obvadovanje računalništva odpira vrata celotne informatike in komunikacij. To znanje potrebujemo vsi, ne glede na to, ali študiramo za pridobitev doktorata, se učimo za konjičke ali pa se izobražujemo po programih opismenjevanja.

3. Poznavanje sebe

Poznavanje samega sebe je še zmeraj najpomembnejša spremnost. Nobenega znanja ali druge spremnosti ne moremo dobra uporabiti, če se ne poznamo. Za razvijanje samega sebe imamo na voljo nove pripomočke, vire, tehnike in prijeme.

4. Življenje - delo - vodenje

Nekdanji način, ko smo imeli v življenu samo eno kariero, je v svetovnem gospodarstvu presežen. To postavlja pred vsakega od nas novo potrebo po obvladovanju svojega življenja in kariere. Bistveno je, da znamo postavljati cilje, načrtovati in uresničevati projekte.

5. Nenehno spopolnjevanje za poklic

Vsek od nas mora spremljati strokovni razvoj svojega področja in k temu tudi pripomoči. Novi vir je organizacija asociacij strokovnjakov na posameznih področjih, ki zagotavlja več in boljše priložnosti za delo, ki ga opravljamo z veseljem, ne pa za več dela.

6. Globalno državljanstvo

Razmišljaj globalno, deluj lokalno - to je še zmeraj bolj ideja kot praksa, vendar jo bomo morali uresničiti, če bomo hoteli preživeti. Zato je politično izobraževanje potrebno bolj kot kdaj koli prej.

7. Osebni stiki

V svetu, ki je čedalje bolj odtujen, potrebujemo iniciativnost, vedenje in znanje o toplih, konstruktivnih, k človeku usmerjenih odnosih v družini in v vseh drugih okoljih.

8. Lastni interesi

Vsek od nas bi moral izbrati teme, spremnosti, vsebine, ki bi jih želeli spoznati ali zboljšati samo zato, ker jih imamo radi.

9. Prihodnost

Naše učenje mora biti usmerjeno v prihodnost. Prepoznavati in načrtovati moramo spremembe, ki nam dajejo priložnosti.

Če hočemo slediti potek izobraževanja za 21. stoletje kot posamezniki in skupnost, bomo potrebovali spremnosti za razvoj samega sebe in vseživljenjsko učenje - določanje ciljev, načrtovanje in uresničevanje svojih učnih projektov - in za vzajemno pomoč pri osebnostni rasti.

Avtor opisanega poteka izobraževanja prosi, da mu pošljemo svoja mnenja o tem, katero znanje, kakšne sposobnosti, in spremnosti bomo posamezniki potrebovali za obvladovanje izzivov 21. stoletja, na njegov naslov: Ron Gross, 17 Myrtle Drive, Great Neck, New York, 11021; E-mail: Grossassoc@AOL.COM; tel. 001 516 487 0235.

Olga Drofenik, ACS

PONUJAJO VAM

Ovire v komunikaciji lahko premostimo Naprava Philips za simultano prevajanje

V Sloveniji gostuje vsak dan po več tujih strokovnjakov z različnih strokovnih in govornih področij, saj vemo, da vsak razvoj temelji na prepletanju domačih in tujih izkušenj. Ob strokovnjakih, ki prihajajo k nam, se navadno zberejo ljudje, ki jim tuji jezik ni ovira. Dogaja pa se, da ostajajo mnogi prikrajšani za neposredna srečanja in informacije s strokovnjaki, ker jih pri tem ovira tuji jezik. Prav v izobraževalni dejavnosti, kjer ne gre le za kratke dogovore ali srečanja izvedencev, temveč za prenos širših spoznanj in informacij, se to pogosto dogaja. V Andragoškem centru smo zelo povezani s svetom in pri vpeljevanju novih izobraževalnih prijemov in oblik pogosto pritegnemo k sodelovanju tujce. Da bi se lahko čim več andragoških delavcev seznanilo s tujimi spoznanji, smo si priskrbeli Philipsovo napravo za simultano prevajanje, ki omogoča našim domačim udeležencem, da sodelujejo v delavnicah, na seminarjih in strokovnih srečanjih, posvetih, ki jih izvajajo tuji strokovnjaki.

Naj vam predstavimo zmogljivost naprave in možnost za njen uporabo. Skupini do 55 ljudi omogoča simultani prevod v dva različna jezika. Ko gre za zahtevnejše prevajanje, lahko oba prevajalska mikrofona povežemo na isti kanal, tako, da sodelujeta pri prevajanju dve prevajalki.

Naprava je opremljena z dvema brezičnima mikrofonoma za predavatelje in komuniciranje med udeleženci. Brezični so tudi sprejemniki s slušalkami, ki poslušalcem omogočajo spremištanje predavanj v izvirniku ali prevodu na izbranem kanalu. Prednost naprave je tudi v tem, da celotno dogajanje lahko ozvočimo.

Sestavna dela opreme sta kasetofon in laserski gramofon. Dogajanje lahko dopolnimo in pozivimo s prispevki, zbranimi na teh dveh medijih, z glasbo pa ustvarimo primerno razpoloženje.

Pripravljena je tudi prenosna prevajalska kabina (za eno prevajalko) za prostore, kjer take kabine ni.

V eni uri (ali manj) celotno opremo pripravimo za prevoz s kombijem. Prav toliko je potrebno, da napravo razstavimo in pripravimo za uporabo.

S to informacijo vas obveščamo in omogočamo sposojo te naprave tedaj, ko boste že leli nekatere strokovnjake predstaviti širšemu krogu ljudi, ki jim boste v vabilo brez zadrege zapisali: Prevajanje na seminarju je zagotovljeno.

Vse, ki vas zanimajo pogoji in način sposoje, prosimo, da pokličete v ACS: 446 482, int. 215, Antona Lenarčiča, ki je tehnično usposobljen za ravnanje z napravo in tudi med najemom poskrbi za njeno brezhibno delovanje.

Maša Stavanja, Anton Lenarčič, ACS

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Adult education between cultures : encounters and identities in European adult education since 1890 / ed. by Barry J. Hake, Stuart MarriottLeeds : The University of Leeds, 1992. 290 str. (Leeds studies in continuing education : Cross-cultural studies in the education of adults ; No. 2)

Adults learning and social participation : the changing research agenda : conference papers : European research conference, European Society for Research on the Education of Adults (ESREA), 18-22 September 1995, Strobl. Strobl : Bundesinstitut für Erwachsenenbildung, 1995. 2 zv. 48 prispevkov/referatov.

Beder, Hal: Adult literacy : issues for policy and practice. Malabar : Krieger, 1991. 182 str.

Beyer, Maria; Marwitz, Klaus: Strategije celostnega poučevanja in pridobivanja znanja : zapiski s seminarjev. Ljubljana : Glotta, 1995(?). 108 str.

Brezposelnost je lahko izzik : izobraževalni program / avtorji: Marja Cigale, Dušana Findeisen, Andreja Kavalar Vidmar, Nada Mulej, Mirjana Ule, Ivan Žužek. Ljubljana : Andragoški center Slovenije, 1994. 96 str.

Burton, Paul; Forrest, Ray; Stewart, Murray: Growing up and leaving home. Dublin : European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions, 1989. 70 str. (The information booklet series ; No. 14)

Cohen, Elliot D.: Making value judgements : principles of sound reasoning. Malabar : Krieger, 1985. 169 str.

Cranton, Patricia: Understanding and promoting transformative learning : a guide for educators of adults. San Francisco : Jossey-Bass, 1994. 252 str. (The Jossey-Bass higher and adult education series)

Durucan, Catherine: Continuing education in British universities : policies for the provision of continuing education in British universities : extending educational

opportunity or investing in professional workers? Nottingham : University of Nottingham, Department of Adult Education, 1992. 162 str. (Nottingham studies in continuing education in higher education)

The emerging power of action inquiry technologies / Ann Brooks, Karen E. Watkins, editors. San Francisco : Jossey-Bass, 1994. 115 str. (New directions for adult and continuing education ; No. 63 (Fall 1994))

Experiential learning : a new approach / Lewis Jackson, Rosemary S. Caffarella, editors. San Francisco : Jossey-Bass, 1994. 97 str. (New directions for adult and continuing education ; No. 62, Summer 1994)

Fraenkel, Jack R.; Norman E. Wallen: How to design and evaluate research in education. Second Edition. New York etc. : McGraw-Hill, 1993. 571 str.

Gelpi, Ettore: Adult education, democracy and development. Strasbourg : Council of Europe, Council for Cultural Cooperation, 1994. Poročila, ki nastajajo v okviru projekta

Gelpi, Ettore: Savoir et redécouvrir. Rennes : Atopies, 1995. 160 str. (Questions d'éducation : les documents pedagogiques du dess coeff, Université Rennes 2 : Série internationale ; no 2)

Guidelines and criteria for accreditation to offer national certificates and national diplomas. Wellington : New Zealand Qualifications Authority, 1992. 30 str. (Quality Assurance in Education and training)

Guidelines, criteria and regulations for the registration of units and qualifications for national certificates and national diplomas. Wellington : New Zealand Qualifications Authority, 1993. 57 str. (Quality Assurance in Education and training)

Guidelines for authors producing distance learning material. Alsager : Flexible Learning Centre, Crewe+Alsager College of Higher Education, 1990. 4 str.

Hart, Mechthild U.: Working and educating for life : feminist and international perspectives on adult education. London ; New York : Routledge, 1992. 251 str.

Information dossiers on the structures of the education systems in the European Union : 1994 : The Netherlands / compiled by H. F. M. Lutels. Revised ed. Zoetermeer : Netherlands Ministry of Education, Culture and Science, Information and Library Division, EURIDICE Unit (Netherlands), 1994. 147 str.

Intensive training course on education, employment and work / report by B. C. Sanyal..(et al.). Paris : Unesco, International Institute for Educational Planning, 1990. 203 str.

Jones, Barry: Sleepers, wakel : technology and the future of work. Melbourne (etc.) : Oxford University Press, 1990. 285 str.

Jones, Lesley: Education and deaf and hard of hearing adults : a handbook. Leicester : National Institute of Adult Continuing Education (NIACE), 1993. 409 str.

Knapper, Christopher K.; Arthur J. Cropley: Lifelong learning and higher education. Second edition. London : Kogan Page, 1991. 224 str.

Knowles, Malcolm: *The adult learner : a neglected species.* 4th ed. Houston (etc.) : Gulf, 1990. 293 str.

Knowles, Malcolm: *A history of the adult education movement in the United States.* Malabar : Krieger, 1994. 438 str.

Künzel, Klaus; Böse, Georg: *Werbung für Weiterbildung : Motivationsstrategien für lebenslanges Lernen.* Neuwied ; Krifel ; Berlin : Luchterhand, 1995. 324 str. (grundlagen der Weiterbildung)

Learning opportunities for adults / edited by Trevor E. Corner. London ; New York : Routledge, 1990. 238 str. (Routledge series on theory and practice of adult education in North America)

Lehner, Martin: *Didaktik und Weiterbildung : zur historischen Rekonstruktion des didaktischen Denkens in der Erwachsenenbildung.* Weinheim : Deutscher Studien Verlag, 1989. 317 str.

Lynch, James: *Education for citizenship in a multicultural society.* London ; New York : Cassell, 1992. 122 str. (Cassell education series)

Lynch, James: *Lifelong education and the preparation of educational personnel.* Hamburg : Unesco Institute for Education (UIE), 1977. 123 str. (UIE monographs ; 5)

Peter Monetti, ACS

Bralcem Novičk sporočam, da je knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek dopoldne od 10. do 12. ure ter v ponedeljek in četrtek popoldne od 14. do 16. ure. Vabljeni.

Avtorje prosim, da pošiljajo svoje prispevke za Novičke na računalniški disketi (to bom vrnil), ker nam s tem prihranijo delo s prepisovanjem.

Urednik

ACS
SAC

svetovanje, raziskovanje, razvoj, informacijsko središče, izobraževanje

consulting, research, development, info-centre, education